

ЎЗБЕКИСТОНДА КИЧИК ВА ЎРТА БИЗНЕС СУБЪЕКТЛАРИ УЧУН ҲУҚУҚИЙ ИМТИЁЗЛАР ВА УЛАРНИНГ ИҚТИСОДИЙ САМАРАДОРЛИГИ

Алимов Бектимур Кайнбергенович
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар
Маҳкамаси ҳузуридаги Бизнес ва
тадбиркорлик олий мактабининг
Қорақалпоғистон Республикаси
худудий филиали бош мутахассиси
+998 93.362.2444

Сўнгги йилларда мамлакатимизнинг кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда яратилган ҳуқуқий база, тадбиркорларга берилган солиқ ва божхона имтиёзлари, шунингдек, янги Меҳнат кодекси доирасидаги енгилликлар таҳлил қилинади. Мақола давомида имтиёзларнинг тадбиркорлик муҳитини яхшилашдаги ўрни ва мавжуд муаммолар юзасидан таклифлар берилган.

1. Кириш

Бозор иқтисодиёти шароитида кичик ва ўрта бизнес (КЎБ) иқтисодий барқарорликни таъминловчи асосий драйвер ҳисобланади. Ўзбекистон Республикасининг "Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонуни ва сўнгги йиллардаги Президент фармонлари ушбу соҳани ҳуқуқий Ҳимоя қилишни янги босқичга олиб чиқди.

2. Солиқ ва молиявий имтиёзлар тизими

Ҳозирги кунда тадбиркорлик субъектлари учун қуйидаги асосий ҳуқуқий-иқтисодий имтиёзлар мавжуд:

Соддалаштирилган солиқ тизими: Айланмадан олинadиган солиқнинг жорий этилиши кичик корхоналар учун бухгалтерия ҳисобини юритишни сезиларли даражада осонлаштирди.

Технологик янгиланишлар учун божхона имтиёзлари: Ишлаб чиқариш учун олиб келинадиган замонавий асбоб-ускуналар божхона божларидан озод қилинган ёки кечиктириб тўлаш имконияти берилган.

Ижтимоий солиқ ставкаси: Кўплаб соҳаларда кичик бизнес субъектлари учун ижтимоий солиқ ставкасининг пасайтирилган миқдорда белгиланиши иш ўринларини легаллаштиришга хизмат қилмоқда.

3. Меҳнат муносабатларидаги ҳуқуқий енгилликлар

Янги тахрирдаги Меҳнат кодекси тадбиркорларга қуйидаги имкониятларни тақдим этади:

Муддатли меҳнат шартномалари: Кичик бизнес субъектларига ходимлар билан муайян муддатга шартнома тузишда кенгроқ ҳуқуқлар берилган.

Иш вақтини нормаллаштириш: Масофавий иш ва мослашувчан иш графикларининг ҳуқуқий мақоми белгиланиши, ижара ва коммунал харажатларни тежаш имконини беради.

4. Таҳлил ва натижалар

Статистик маълумотларга кўра, берилган ҳуқуқий имтиёзлар натижасида кичик бизнеснинг ЯИМдаги улуши ортиб бормоқда. Бироқ, баъзи тадбиркорлар ҳали ҳам ҳуқуқий саводхонлик етишмаслиги сабабли мавжуд имтиёзлардан тўлиқ фойдалана олмаяпти.

Жадвал: Имтиёзларнинг тадбиркорликка таъсири

Имтиёз тури , Тадбиркор учун фойдаси , Иқтисодий натижа .

Солиқ таътиллари, Айланма маблағни сақлаб қолиш , Инвестиция салоҳияти ортади ,

Текширувлар мораторийси , Маъмурий босимнинг камайиши , Иш самадорлиги ошади ,

Субсидиялар , Харажатларнинг бир қисмини қоплаш, | Экспорт ҳажми кенгайди.

5. Таклифлар ва хулоса

Мақола хулосаси сифатида кичик ва ўрта бизнесни янада ривожлантириш учун қуйидагиларни таклиф этамиз:

1. Тадбиркорлар учун ҳуқуқий консультация марказлари фаолиятини кенгайтириш.

2. Рақамли технологияларни жорий этган тадбиркорлар учун алоҳида "рақамли имтиёзлар" пакетини ишлаб чиқиш.

3. Кичик бизнес субъектларининг давлат харидларида иштирок этиш ҳуқуқий кафолатларини янада кучайтириш.

Хулоса қилиб айтганда, ҳуқуқий имтиёзлар фақатгина солиқни камайитириш эмас, балки тадбиркор учун эркин ва хавфсиз бизнес муҳитини яратиш демакдир.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодекси (2022 й. таҳрири).
2. Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодекси.
3. "Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонун.